

اظهار نظر کارشناسی درباره طرح:
«اصلاح بند (د) ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، فرهنگی و
اجتماعی جمهوری اسلامی ایران»

مقدمه

«حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت» که به موجب احکام موضوع ماده (۶۰) قانون برنامه سوم توسعه، تشکیل شده است، در قالب مفاد ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه نیز، با هدف ایجاد ثبات در میزان استفاده از عواید ارزی حاصل از نفت، تبدیل داریی‌ها به دیگر انواع ذخایر، سرمایه‌گذاری و فراهم کردن امکان تحقق فعالیت‌های پیش‌بینی شده، مورد تأکید قرار گرفته و تنفیذ شده است.

طرح اصلاح بند «د» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه با هدف کاهش سهم و میزان منابع قابل اختصاص به بخش غیردولتی از حداکثر رقم مانده موجودی حساب ذخیره ارزی از ۵۰ درصد به ۴۰ درصد، (برای سرمایه‌گذاری و تأمین بخشی از اعتبار مورد نیاز طرح‌های تولیدی و کارآفرینی، خدمات، فناوری و اطلاعات و خدمات فنی - مهندسی و ... در بخش غیردولتی) و به تبع آن افزایش سهم و میزان استفاده بخش دولتی به حداقل شصت درصد (۶۰٪) منابع ارزی حساب مذکور، تنظیم و پیشنهاد شده است.

توضیحات

۱. بررسی‌ها نشان می‌دهد از زمان تشکیل این حساب تاکنون (۱۳۷۹-۱۳۸۴) حدود ۳۰ میلیارد دلار مازاد درآمد نفتی به این حساب واریز شده است که طبیعتاً سهم بخش خصوصی باید ۱۵ میلیارد دلار باشد اما این بخش تاکنون ۶ میلیارد دلار از این حساب (۴۰ درصد اعتبار در نظر گرفته شده) برداشت کرده است.

عملکرد حساب ذخیره ارزی نشان می‌دهد که از منابع این صندوق بیشتر برای تأمین مالی مخارج دولت استفاده شده است و بخش خصوصی به دلیل طولانی شدن جریان تهیه و تصویب آیین‌نامه‌ها و اصلاح شیوه‌های اعطای تسهیلات نتوانسته، از سهم قانونی خود به درستی استفاده کند.

۲. تصویب طرح پیشنهادی به منزله موافقت با کاهش سهم بخش خصوصی است که در نتیجه آن سهم استفاده بخش دولتی و دولت از این حساب بیشتر می‌شود. این امر علاوه بر افزایش حجم تصدی‌گری دولت، موجب خواهد شد که رشد به نسبت بالایی که در چند سال اخیر در بخش صنعت حاصل شده است (رشد ناشی از سرمایه‌گذاری‌های جدیدی که با تکیه بر استفاده از منابع موجود در این حساب صورت پذیرفته است)، کاهش یابد و به تبع آن شاهد کاهش رشد در سطح ملی باشیم.

شماره ثبت:

۳۷۱

شماره ترتیب چاپ:

۷۵۷

تاریخ چاپ:

۱۳۸۴/۱/۳۰

نام دفاتر:

مطالعات برنامه و بودجه

مطالعات اقتصادی

مطالعات زیربنایی

شماره مسلسل:

۱۹۰۷۳۸۸

تیرماه ۱۳۸۴

پیشنهاد

• با توجه به موارد فوق، به لحاظ شکلی نیاز به قانونگذاری نیست. زیرا طبق بند «د» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه میزان و حدود اجازه دولت برای اختصاص منابع مذکور، حداکثر معادل ۵۰ درصد مانده موجودی حساب ذخیره ارزی تعیین شده است. لذا، دولت هم اکنون نیز می‌تواند حسب تشخیص ضرورت معادل ۶۰ درصد یا بیش‌تر، از مانده موجودی حساب مزبور استفاده نماید. اگر چه اختصاص سهم بیش‌تری از موجودی حساب ذخیره ارزی به دولت به لحاظ ماهوی باعث دور شدن از اهداف منظور شده برای این حساب می‌شود. از این‌رو هدف و منظور اصلی طرح پیشنهادی و اصلاحات مورد نظر آن در خصوص تغییر و کاهش میزان و نیت استفاده بخش غیردولتی از مانده موجودی حساب ذخیره ارزی؛ ملحوظ داشتن، تأکید و تکیه مفاد بند «د» ماده (۱) قانون برنامه چهارم بر اجازه و عبارت «حداکثر» ارزیابی می‌شود و ضرورتی برای اصلاح آن در قالب تهیه و تصویب طرح، به نظر نمی‌رسد.